

unde . . melior gloriosiorque efficiaris. Iug. 4 set memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescere.

3. Pro certo autem novimus. Cat. 15 pro certo creditur.

4. a caede hominum atque rapina. Cat. 5 caedes rapinae. Cf. c. 11.

5. Thuringum laudibus ad coelum tollunt. Cat. 48 Ciceronem ad caelum tollere.

8. sine certis sedibus. Cat. 6 sedibus incertis vagabantur.

9. acer ingenio acutus consilio. Iug. 7 acri ingenio . . . bonus consilio.

copias sibi . . parum procedere. Iug. 46 sin id parum procederet. Cf. II, 10. 22.

eique . . quadam familiaritate coniunctus. Iug. 7 sibi multos . . familiari amicitia coniunxerat.

qui parvis copiis ingentes gentium copias superaverunt. Cat. 7 maxumas hostium copias populus Romanus parva manu fuderit.

in rebus honestis. Iug. 14, 17 omnium honestarum rerum egens.

oppidum incenduntque. Capto oppido et incenso. Iug. 54 multa . . oppida . . capit incenditque.

audacter erumpunt portis. Iug. 99 atque portis erumpere. Cf. II, 14. gladiis proinde res agitur. Cat. 60 gladiis res geritur.*

istis pro patria pro uxoribus ac natis postremo pro ipsa vita pugnantibus, Saxonibus vero pro gloria. Cat. 58 nos pro patria pro libertate pro vita certamus, illis supervacaneum est pugnare pro potentia paucorum.

iam tardior hora proelium diremit. Iug. 60 Denique utrimque proelium nox diremit. Cf. III, 8. 17.

13. Si qua fides his dictis adhibeatur penes lectorem est. Iug. 17 Ceterum fides eius rei penes auctores erit.

14. ad administrandum imminens bellum. Iug. 29 bellique quod administrabat.

18. inculti et indomiti . . . invisum antea genus hominum. Iug. 80 genus hominum ferum incultumque et eo tempore ignarum.

22. sed vulgi rumore magis fictum credimus. Cat. 29 iam antea vulgi rumoribus exagitatum.

videns suis calliditatibus finem inpositum nimia tristitia ac morbo pariter non post multos dies confectus interiit. Iug. 9 paucos post annos morbo atque aetate confectus cum sibi finem vitae adesse intellegeret. 11 Micipsa paucis post diebus moritur.

22 (cod. A). quidam enim insidias tendentium. Iug. 61 insidias regi per amicos tendere. id. III, 31.

25. omne quod decus regium deposcit. Iug. 33, 1. 72, 2 contra decus regium.

domi militiaque optimus. Cat. 9 domi militiaeque boni mores colebantur. Cf. 5. 6. id. II, 33. 44. 51.

29. clarus et insignis habitus. Cat. 53 Cato clarus atque magnus habetur.

30. cuncta prospere procedere. Cat. 26 insidiae . . prospere cessere. 52, 29 prospere omnia cedunt.

affinitate pariter cum amicitia iunxit eum sibi. Iug. 7 sibi multos ex Romanis familiari amicitia coniunxerat.

35. Praeda urbis militibus tradita puberes omnes interfecti pueri ac puellae captivitati servatae. Iug. 54 puberes interfecit, iubet alia omnia militum praedam esse. 91 Numidae puberes interfecti, alii omnes venum dati: praeda militibus divisa.*

38. praedicat alium ignavum quoque ut in tali fortuna solet fieri. Iug. 53 in victoria vel ignavis gloriari licet.